BIULETYN KOWIEŃSKI
WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) JAGIELLOŃSKA 6—2.

Nr. 115. Wilno, dnia 21 marca 1928 roku.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

X. KRONIKA.

a/Zagraniczna.

b/Kronika wewnętrzna.

----o 0 o----

I.ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Lietuvos Żinios" w sprawie stosunków polsko - litewskich.

"Lietuvos Żinios" Nr.56 z dn.8.III.r.b. Art.p.t. "Depesza Blocklanda". Streszczenie:

W dniu 7.III.r.b. wystosował, jak wiadomo, p. van Blockland do premjera litewskiego depeszę z propozycją udziału p.Voldemarasa w posiedzeniu Rady L.N., na którem ma być złożone sprawozdanie w sprawie wprowadzenia w życie rezolucji z dn. 10-go grudnia.

Depesza była dla społeczeństwa litewskiego wielką niespodzianką. Przedewszystkiem niktby się nie spodziewał, że Rada L.N. już po 2-ch miesiącach zażąda sprawozdania z realizacji tak skomplikowanego problemu, jak zatarg polsko-litewski. Z drugiej strony, p.Voldemaras nie tak dawno jeszcze zapewniał przedstawicieli prasy, że zatarg polsko-litewski na obecnej sesji Rady L.N. zgoła poruszany nie będzie. Ogół był niemal przekonany, że istotnie wysyłanie delegacji litewskiej na marcową sesję do Genewy nie miałoby sensu. Tymczasem rzeczy przybierają zgoła odmienny obrót. P.Zaleski w swej ostatniej nocie wysunął ultymatywne żądanie odpowiedzi na to, czy Litwa chce, czy nie chce pertraktować z Polską. W podobnym tonie zwraca się do rządu litewskiego p.Blockland zapowiadając, że będzie oczekiwać przedstawicieli rządu litewskiego w Genewie, jednakowoż niezależnie od odpowiedzi w tej sprawie p.Voldemarasa sprawozdanie swe Radzie L.N. złoży.

Czyżby rząd litewski istotnie nie wiedział, że na sesji marcowej Rady L.N. wysuniętą zostanie kwestja zatargu polsko-litewskiego? Czyżby p.Voldemaras miał nadzieję oprzeć się wysiłkom rządu ~~litewskiego~~ polskiego wysunięcia konfliktu na sesji marcowej, i uciekał się przytem do taktyki ignorowania tych wysiłków, opierając się na postanowieniach procedury, na jakie się w swej odpowiedzi do p.Blocklanda powołuje? Podkreślić należy, że interpretacją wszelkich postanowień międzynarodowych z reguły zajmuje się Rada L.N., nie zaś p.Voldemaras. Tak też być powinno, w przeciwnym bowiem razie narazić się można na różne niespodzianki.

Prasa sowiecka i moskiewska oddawna biła na alarm, że zatarg polsko-litewski wypłynie na bieżącej sesji Rady L.N. i rozstrzygać się będzie w niekorzystnym dla Litwy kierunku. Depesza p.Blocklanda świadczy, że alarm nie był bezpodstawny. W świetle depeszy nabierają właściwego znaczenia zapewnienia p. Zaleskiego, jakoby Polska na sesji bieżącej sprawy zatargu z Litwą wysuwać nie będzie. Obecnie nie ulega wątpliwości, że enuncjacje te miały na celu uśpić opinję publiczną na Litwie.

Rada Ligi Narodów działa w pożądanym dla Polski kierunku, którego konsekwencje społeczeństwo litewskie rychło odczuje.-

Prasa litewska o roli Pleczkajtisa i emigrantów politycznych.

Prasa litewska, zwłaszcza urzędowa, poświęca ostatnio sporo miejsca sprawie Pleczkajtisa i innych emigrantów politycznych. Tendencje prasy, inspirowanej z góry, są przejrzyste: zdyskredytować Pleczkajtisa w opinji krajowej i zagranicznej do szczętu.

Do ciekawszych ustępów w tym względzie należą niewątpliwie wynurzenia kpt.Majusa, oficera litewskiego Sztabu Generalnego, zbiegłego w swoim czasie z Litwy. Nazwisko Majusa łączy się ściśle z historją "putschu" taurogskiego /9.IX.1927r./ którego przywódcą miał być właśnie kpt.Majus.

W dniu 17-go grudnia 1927 r. w lokalu poselstwa litewskiego w Berlinie zjawił się znużony fizycznie i moralnie osobnik, w którym poznano niezwłocznie kpt.Majusa, byłego redaktora poświęconego sprawom wojskowym czasopisma "Kyrys"/Wojownik/ i kandydata na b.sejm, zamieszanego jednocześnie w głośne wypadki taurogskie. Kpt.Majus oświadczył posłowi litewskiemu p.Sidzikauskasowi, że w wypadkach taurogskich udziału zgoła nie brał, że zamachowcy nazwiska jego użyli samowolnie, że wraca z Polski, gdzie czas jakiś pracował wespół z Pleczkajtisem, lecz wkońcu wolał za to odcierpieć, aniżeli być jawnym zdrajcą ojczyzny.

W związku z powyższem złożył kpt.Majus wyczerpujące zeznania, które skwapliwie przedrukował urzędowy "Lietuvos Aidas", poświęcając im kilkaset wierszy w trzech kolejnych numerach /28, 29, 30 z dn.5, 6, 7.III.r.b./.

Zeznania te, skądinąd wielce ciekawe i charakterystyczne, jako przyczynek do roli emigrantów litewskich zagranicą, podajemy poniżej w możliwie obszernem streszczeniu:

W dniu 6-go listopada r.ub. przekroczył kpt.Majus granicę Prus Wschodnich. O przybyciu jego dowiedzieli się niezwłocznie inni emigranci litewscy i przybyli go odwiedzić. Jak się okazało, wszyscy emigranci mieli dach nad głową: jedni u komunistów niemieckich, inni zaś - będąc na żołdzie agentów Pleczkajtisa i otrzymując 3½ marek niemieckich dziennie. Wszyscy zgodnie twierdzili, że Pleczkajtis wraz z emigrantami z niecierpliwością wyczekiwał kpt.Majusa i zamierzał nawet posłać na Litwę specjalnych ludzi, którzyby w jakikolwiek sposób sprowadzili kpt.Majusa do Niemiec.

W dniu 7.XI.r.ub. przybył kpt.Majus do Królewca, gdzie w myśl wskazówek jednego z agentów Pleczkajtisa, zatrzymał się w hotelu niejakiej p.Klinger. Spotkał się tu kpt.Majus z większą liczbą emigrantów, których warunki życia były podobne, co w Tylży. Ponieważ pod względem materjalnym agenci Pleczkajtisa mieli się lepiej od emigrantów utrzymywanych przez niemieckich komunistów, przechodzenie na żołd Pleczkajtisa było na porządku dziennym.

W Królewcu ponownie zapewniono kpt.Majusa, iż Pleczkajtis oczekuje go niecierpliwie, gdyż nie może podjąć bez niego żadnej poważnej roboty. O przybyciu kpt.Majusa zawiadomiono Pleczkajtisa telegraficznie.

W Królewcu zamieszkiwał kpt.Majus nielegalnie aż do 14-go listopada. W tym czasie dowiedział się on, że emigrantów wysyła się do Wilna partjami liczącemi po kilka osób i że w Wilnie przygotowuje się zbrojną akcję przeciwko Litwie. Dnia 14-go listopada agent Pleczkajtisa zaprowadził kpt.Majusa do wice-konsula polskiego w Królewcu p.Czudowskiego celem uzyskania wizy.

P.Czudowski przyjął kpt.Majusa w osobnym gabinecie, był cały czas niezmiernie grzeczny, własnoręcznie wypełnił odnośny kwestjonarjusz i niezwłocznie wydał wizę z prawom wyjazdu z Polski. Powstała jednak kwestja, w jaki sposób kpt.Majus zdoła wyjechać z Niemiec bez żadnych dokumentów. P.Czudowski po pewnym namyśle oświadczył, że należy z Królewca jechać dalej do Niemiec przez kurytarz gdański i wysiąść w Tczewie, gdzie będzie on /p.Czudowski/ osobiście oczekiwał na kpt.Majusa. /Jak się później okazało, Pleczkajtis ustalił to w poselstwie polskiem w Berlinie, o czem zawiadomiono przy pomocy szyfrowanej depeszy p.Czudowskiego/. Tegoż dnia zjawił się sam Pleczkajtis, nie po-

siadając się z radości na widok kpt.Majusa. Ofiarował on kpt. Majusowi inną wizę, opiewającą na nazwisko Malinowskiego bez prawa wyjazdu z Polski, zaś wizę dawną odebrał i zniszczył,oświadczając, iż udadzą się obaj tegoż dnia do Berlina i jedynie jadąc z powrotem wysiądą w Tczewie. Kpt.Majus zrozumiał, iż chcą go zmusić do zostania w Polsce, lecz postanowił rolę swą odegrywać aż do końca, zanim nie staną się jasne wszystkie plany Pleczkajtisa.

W Berlinie udali się obaj emigranci do redakcji "Vorwarts", gdzie Pleczkajtis odbył rozmowę z p.p. Krispin i Abramowiczem. Treść rozmowy pozostała kpt.Majusowi nieznana. Pleczkajtis powiedział mu jedynie, że odtąd socjaldemokraci niemieccy bardziej przychylnie będą się zapatrywali na działalność jego w Wilnie- gdyż oświetlił sprawę w ten sposób, iż niema innego sposobu walczyć z faszyzmem na Litwie. P.Kryspin miał się w ogólnych zarysach na wywody Pleczkajtisa zgodzić i dał mu nawet 500 marek.

W dniu 16-go listopada obaj emigranci wyruszyli z Berlina z powrotem,przyczem Pleczkajtis posłał na imię Czudowskiego umówioną depeszę z wymienieniem numeru pociągu. Znaczyło to, że p.Czudowski miał spotkać emigrantów w Tczewie.

W Tczewie istotnie oczekiwał na peronie p.Czudowski wraz z komisarzem policji, który uchronił kpt.Majusa przed aresztowaniem, jako osoby, która nie posiada dokumentów osobistych. Z Tczewa udali się Pleczkajtis z Majusem do Warszawy.

W Niemczech przebywał i jeździł Majus na koszt Pleczkajtisa, otrzymując pieniądze bądź od jego agentów, bądź też bezpośrednio. Jak się okazało, Pleczkajtis zarówno z Niemiec, jak też z Polski, utrzymuje kontakt z Litwą za pośrednictwem agentów swych, zamieszkałych w Ejkunach, którzy otrzymane listy doręczają do Wierzbołowa i po naklejeniu znaczków pocztowych, wrzucają do pocztowych skrzynek. Za pośrednictwem agentów tych utrzymuje kontakt z Litwą większość emigrantów. W Berlinie Pleczkajtis zatrzymuje się stale w lokalu związków zawodowych. W drodze do Warszawy stawał się Pleczkajtis w stosunku do kpt.Majusa coraz szczerszy. Mówił on, że emigranci otrzymają koszary, dowolną ilość oręża i swobodę działania. Kpt.Majus, udając stronnika planów Pleczkajtisa, zrobił uwagę, że bez zbrojnej pomocy polskiej nic emigranci nie wskórają, narażając się na pewną zgubę. Uwaga kpt.Majusa ogromnie Pleczkajtisa ucieszyła, gdyż, jak oświadczył, był tego samego zdania. Wreszcie dodał, że Wielkie Wąsy /tak potocznie nazywają emigranci Piłsudskiego/ nie będzie szczędził emigrantom niczego, dając im w razie potrzeby do pomocy nawet kilka pułków. Zresztą, jak mówił Pleczkajtis, liczba ludzi będzie dostateczna, gdyż sami Łotysze obiecyli dostarczyć conajmniej 400 osób, a w razie potrzeby nawet więcej.

Dnia 18-go listopada przybyli obaj emigranci do Warszawy, poczem Pleczkajtis odbył jakąś rozmowę telefoniczną /jak się potem okazało z p.Hołówką, kierownikiem wydziału wschodniego Ministerstwa Spraw Zagranicznych/.

Nazajutrz obaj emigranci spotkali się z p.Hołówką w umówionej restauracji. Od p.Hołówki dowiedzieli się obaj emigranci, że Piłsudski nie zmienił swych dawnych ideałów, że w dalszym ciągu kocha Litwę i że emigrantom wydzielone zostały porządne koszary w Lidzie, gdzie się wydawać będzie wikt żołnierzy polskich, ulepszony oręż, umundurowanie i t.d. P.Hołówko oświadczył dalej, że emigranci zależeć będą od samego tylko Piłsudskiego, którego w Wilnie reprezentować będzie dowódca 19-ej dywizji pułk.Kasprzycki, rolę pośrednika zaś będzie odegrywać mjr.Dworzak i por.Kusielewski. P.Hołówko wielce się cieszył z przybycia kpt.Majusa, przedstawiciela armji litewskiej, dążącego do tego samego celu, a mianowicie - do obalenia faszyzmu na Litwie i do zgodnego współżycia polsko-litewskiego.Polska,

według p.Hołówki, nigdy nie powstanie przeciwko niepodległości Litwy, byleby Litwini nie lali wody na młyn niemiecko-sowiecki i nie wtykali kija w koło polskie.

Po rozmowie z Hołówką udał się Pleczkajtis z Majusem do Wilna. W drodze aż do Białegostoku cieszyli się obaj z poparcia polskiego, rozważając możliwości zaatakowania Litwy kilkuset ludźmi. Pleczkajtis na wszystkie rady Majusa nie zwracał uwagi, wskazując na dwie możliwości: 1-o. Napaść na Olitę i Marjampol z większemi siłami, ogłosić w miejscowościach tych mobilizację i kontynuować walkę aż do ostatecznego zwycięstwa., lub też 2-o. Z małemi siłami napadać na powiaty pograniczne i mniejsze miasteczka, w których są izby skarbowe, jak np.Łaździje, Ucjana, Rakiszki i t.d. Od Białegostoku rozmowa zMajusa z Pleczkajtisem na ten temat się urwała, gdyż do wagonu wsiadło 7-iu emigrantów litewskich, transportowanych z Królewca do Wilna.

W Wilnie zastali obaj podróżni około 40-stu emigrantów, rozmieszczonych w hotelach "Wilno" i "Południowy" przy ulicy Sadowej. Emigranci otrzymywali pozatem 3½ zł. dziennie, a więc sumę całkowicie wystarczającą na przeżycie. Szeregowcy bez przywódców byli bezczynni. Wśród emigrantów znajdowali się b.posłowie na III-ci sejm, przedstawiciele frakcji s. d. Kedys i Paplauskas. Kedys zamieszkiwał w hotelu "Wilno", zaś Paplauskas wraz z emigrantem studentem Ancewicziusem-przy ulicy Kijowskiej Nr.2,m.27. Tam też mieści się redakcja "Pirmyn" i zamieszkał Pleczkajtis. Z chwilą przybycia Majusa zawiązał się automatycznie komitet trzech /Pleczkajtis, Paplauskas i Majus/, który omawiał donioślejsze sprawy, ukrywając wszelako przed Majusem pewne rzeczy.

Wyłoniła się paląca sprawa niepozwalania na dalszą bezczynność emigrantom i wysłania ich do Lidy, gdzie udzielono im lokalu w koszarach 77-go p.p. Dnia 20-go listopada wyjechał do Lidy Kedys wraz z 10-ma emigrantami, zaś 21-go listopada przybył tam również Majus. Koszary okazały się od 1918 roku niezamieszkałe i nieopalane. Mimo to każdy pociąg przywoził po kilku emigrantów. W chwili przybycia Majusa w koszarach lidzkich było już około 50-tu emigrantów.. Część emigrantów szemrała, wkrótce jednak koszary odremontowano i ogrzano.

W tych samych koszarach zamieszkiwał przydzielony specjalnie por.Kuszelewski, władający potrosze językiem litewskim. Pozatem był również mjr.Dworzak, były komendant Wilna, Poznańczyk, nieumiejący ani słowa po litewsku.

Żywność wydaje się emigrantom z kuchni 2-go bataljonu 77 p.p., mundury przywieziono z grodzieńskiego D.O.K., przyczem powycinano guziki z orzełkami polskiemi, przyszyto zaś guziki angielskie. Przerobiono również czapki, obszywając je barwami litewskiemi. W ten sposób przyodziano emigrantów w mundury o kroju armji litewskiej. Na cele ćwiczebne wydano 230 karabinów i karabin maszynowy systemu Maxima. Poza wiktem żołnierskim otrzymują emigranci od Pleczkajtisa po 20 zł. miesięcznie na tytoń, a jednocześnie mają opranie i dostają tygodniowo po ½ kg. wieprzowego szmalcu.

Tryb życia emigrantów w koszarach lidzkich jest następujący: godz.6 - wstawanie, godz. 6 - 6.30 - ubieranie się i mycie, godz.6.30 - 7 zaprawa /lit.ruśa/, godz.7 - 7.30 - śniadanie, godz.7.30 - 10.30 - nauka teoretyczna i praktyczna, godz. 10.30 - 11 . robienie bronią i czyszczenie oręża, godz. 11 - 12 - obiad, godz.12-14 - odpoczynek, godz.14 - 15 - gimnastyka przeważnie w szyku tankowym, godz.16 - 18 - nauka teoretyczna i praktyczna, godz.18 - 19 - kolacja, godz.19-20 - odczyty polityczne, godz.21 - zbiórka i sen.

Narazie emigranci sprzeciwiali się wojskowej dyscyplinie, salutowaniu oficerom polskim i t.d. Dochodziło do masowej ucieczki z koszar i do buntów. Tak np.dnia 25-go listopada wezwano Majusa do Wilna w celu rozmowy z przebywającym tam Piłsudskim

lecz już po kilku godzinach przybył z Lidy Kedys, donosząc, że wybuchł bunt, któremu oficerowie polscy nie mogą zaradzić. Tegoż dnia musiał Majus na polecenie Pleczkajtisa wracać do Lidy i w ten sposób do rozmowy z Piłsudskim nie doszło.

Dn.29-go listopada zawiadomił Pleczkajtis Majusa, że Piłsudski pragnie go widzieć w Warszawie. Tegoż dnia był już Majus w Warszawie i stawił się do lokalu Ministerstwa Spraw Zagranicznych przy placu Saskim. Tam oczekiwał go pułk.Kasprzycki, dowódca 19-ej dywizji, stacjonowanej w Wilnie. Następnie odbył Majus rozmowę z p.Hołówką, który się zapytywał o sprawę musztry emigrantów, uskarżając się przytem, że Pleczkajtis pozwala emigrantom na śpiewanie międzynarodówki i innych pieśni socjalistycznych, co demoralizuje żołnierzy polskich. P.Hołówko proponował kpt.Majusowi uniezależnienie się od Pleczkajtisa przynajmniej pod względem osobistym i pieniężnym. Jednocześnie proponował p.Hołówko wprowadzenie wyłącznie wojskowej dyscypliny i gruntowne przeszkolenie emigrantów. W tym czasie wszczął się na Litwie alarm z powodu zamierzonej agresji polskiej i toczyły się rokowania co do stworzenia koalicji. W związku z tem p.Hołówko dał do zrozumienia, że rola emigrantów maleje i wogóle zdradzał przygnębienie. Na ostatek p.Hołówko oświadczył, że koalicja się nie utworzy.

Piłsudski przyjął Majusa wraz z pułk.Kasprzyckim. Rozmowa trwała około ½ godziny. Piłsudski zapytywał, ile jest w koszarch lidzkich emigrantów, na co odpowiedział Majus, że ok trzydziestu . Następnie Piłsudski kazał dokładać wysiłków, ażeby do dnia 15-go grudnia zorganizował Majus conajmniej 300 emigrantów i należycie ich wyszkolił. Zwłaszcza kazał Piłsudski wprowadzić ostrą dyscyplinę wojskową, gdyż na podstawie jego własnego doświadczenia z czasów organizacji legjonów, ludzie, którzy nie przeszli dyscypliny wojskowej, w znacznej części nieodpowiedni są do pracy. Zapytywał dalej Piłsudski, czy wielka jest na Litwie nienawiść do Polski. Majus dał na to odpowiedź twierdzącą. Piłsudski raz jeszcze zalecił wyszkolenie przynajmniej 300 ludzi do dnia 15-go grudnia i na tem audjencja się skończyła.

Hołówko zakomunikował Majusowi, że Piłsudski osobiście uda się do Genewy i wywrze wielką presję w kierunku pojednania Litwy z Polską. P.Hołówko raz jeszcze proponował Majusowi odseparowanie się od Pleczkajtisa przynajmniej pod względem pieniężnym.

Nazajutrz przybył do Warszawy Pleczkajtis. Majus zakomunikował mu o żądaniu Piłsudskiego stworzenia oddziału z 300 ludzi. Na to Pleczkajtis odpowiedział, że jest to rzeczą możliwą, należy jedynie ułożyć odezwę do narodu litewskiego oraz inną odezwę do armji litewskiej z podpisem Majusa. Pierwsza odezwa została też wydana z podpisem Majusa. Pleczkajtisa i Paplauskasa. Redakcję drugiej odezwy zajął się Paplauskas.

Odbył się następnie zbiorowy obiad z udziałem Pleczkajtisa, Majusa, Hołówki, szefa 2-go oddziału Sztabu Generalnego pułk.X, osobistego adjutanta Piłsudskiego, pułk.Y, który twierdził, że spędził 8 lat w katordze rosyjskiej. O armji litewskiej nikt Majusa nie pytał. Wogóle najwięcej mówił Pleczkajtis, domagając się lepszych koszar, poprawy wiktu, niewtrącania się oficerów polskich do spraw musztry i nauki emigrantów i t.d Majus obstawał natomiast przy dotychczasowym stanie rzeczy, dowodząc, że wszelkie zmiany wniosą jedynie rozłam i wywołają wśród emigrantów niezadowolenie. Stanęło też na zdaniu Majusa i emigranci nadal w koszarach lidzkich przebywają.

Następnie Majus wyjechał bezpośrednio do Lidy, zaś Pleczkajtis innym pociągiem do Wilna. Po przyjeździe do Lidy zakomunikował Majus emigrantom, iż utrzyma się dawny stan rzeczy. W rezultacie rozpoczęła się masowa ucieczka z Lidy do Wilna. W celu uniemożliwienia jej mjr.Dworzak kazał ukryć cywilne

ubrania w składach. Wszelako nie wywarło to pożądanego skutku. Wypadło zastosować bardziej radykalne środki. Pleczkajtis postanowił zaradzić temu w ten sposób, że przebywającym w Wilnie emigrantom wydawał zaledwie po 2 zł. dziennie, co nie wystarczało na przyżycie. W związku z tem, większość emigrantów do Lidy powróciła.

W dniu 10-go grudnia r.ub. było w Lidzie 76 emigrantów, z czego około 50 przybyło z Niemiec i Łotwy, 18 przybyło nielegalnie z Litwy staraniem sekcji sportowej przy partji s. d., pozostali zaś rekrutują się z Wileńszczyzny, z pośród dawnych żołnierzy i podoficerów polskich. Tych ostatnich było trzech. Pleczkajtis zapewniał, że w tychżym czasie pozyska się dla sprawy emigrantów następujących oficerów: Por.Szypiłłę /w Wilnie/, który w 1920 r. służył, jak się zdaje, w armji litewskiej, niejaki Gajżutis /jak się zdaje, w Wilnie/ oraz dwóch oficerów z Litwy. Tych ostatnich zarekomendował Pleczkajtisowi niejaki Kwiatkowski, zamieszkały w Wilnie.

Pieniędzy ma Pleczkajtis wbród, mimo że od p.Kryspin otrzymał, jak powiadał, zaledwie 500 marek, zaś od drugiej międzynarodówki nie otrzymał, jak się zdaje, ani grosza. Nie ulega wątpliwości, że Pleczkajtis otrzymuje pieniądze od rządu polskiego. Drukuje Pleczkajtis pismo "Pirmyn" w kilku tys.egzemplarzy, kolportuje je darmo, utrzymuje emigrantów w Niemczech, Łotwie u Polsce, transportuje ich do Wilna, ciągle sam jeździ, na koszt jego jechało kilkudziesięciu emigrantów z Wilna na kongres ryski i t.d. Przywódcy emigrantów /Pleczkajtis, Paplauskas i Kedys/ elegancko się ubierają i nie odmawiają sobie w niczem. Pleczkajtis w ciągu całego okresu akcji emigrantów wydał z pewnością przeszło miljon złotych zwłaszcza, skoro się uwzględni, że rodzinom emigrantom posyła się na Litwę również pewne zapomogi.

Dnia 11-go grudnia przekroczył Majus granicę polską w pobliżu Nowego Dworku. Dnia 12-go grudnia był już Majus w Królewcu, komunikując o swem przybyciu litewskiemu konsulowi.

Na tem się kończą rewelacje kpt.Majusa. Trudno orzec, ile jest w nich prawdy. Nie ulega natomist wątpliwości, że Majus, jak to z jego własnych zeznań wynika, odegrywał w akcji emigrantów politycznych z Litwy rolę więcej, niż dwuznaczna.-

Wywiad "Lietuvos Žinios" z naczelnikiem Departamentu Bezpieczeństwa.

W dniu 4.III.r.b.naczelnik Departamentu Bezpieczeństwa p.Staszkiewiczius udzielił współpracownikowi "Lietuvos Žinios" trzeciego z kolei wywiadu w sprawie roli Pleczkajtisa w byłym sejmie. P.Staszkiewiczius oświadczył, iż w najbliższym czasie kompromitujące Pleczkajtisa dokumenty zostaną opublikowane. Na zarzuty dotychczasowe odpowiedział Pleczkajtis listem otwartym, zamieszczonych na łamach wileńskiego "Pirmyn" w Nr.5:

"Odpowiedź moja na oszczerstwa rządu Smetony - Voldemarasa - Plechowicziusa.

W tych dniach ukazał się w prasie zagranicznej komunikat z Kowna, w którym rząd Smetony - Voldemarasa - Plechowicziusa ogłosił mnie za płatnego agenta litewskiej policji politycznej. Według komunikatu, ja, poseł na sejm litewski i członek Komitetu Centralnego Partji S.D.Litewskich,udzielałem policji politycznej informacyj o działaniu swych kolegów z partji.

Na zarzuty powyższe kategorycznie oświadczam, iż twierdzenie rządu Smetony - Voldemarasa - Plechowicziusa, jakobym był agentem policji politycznej, nie odpowiadają rzeczywis-

tości. Żadne stosunki z policją polityczną mnie nie łączyły, żadnych informacyj jej nie udzielałem i żadnych od niej pieniędzy nie otrzymywałem.

Rząd Smetony - Voldemarasa - Plechowicziusa głosi, iż posiada odnośne dowody. W związku z tem zwróciłem się już w tej sprawie do adwokata z prośbą o zajęcie się jej wytoczeniem. Uczynię ze swej strony wszystko, ażeby dać rządowi Voldemarasa możność ujawnienia w nader dogodnych dlań warunkach pomienionych dowodów przed sądem jawnym i od rządu Voldemarasa niezależnym.

Wyjaśnienie przyczyn, dla których rząd Voldemarasa widzi się zmuszony do ogłaszania mnie za agenta policji politycznej, oraz ocenę tego rodzaju "rządowych" metod walki ze swymi przeciwnikami politycznymi - uważam w chwili obecnej za zbędne.-

Hieronim Pleczkajtis."

Zdaniem dyrektora Departamentu Bezpieczeństwa, sam list otwarty Pleczkajtisa jest dowodem, iż Pleczkajtis w policji politycznej pracował. Wynika to ze sposobu reagowania Pleczkajtisa na sformułowane w swoim czasie przez p.Staszkiewicziusa zarzuty. P.Staszkiewicziusz wysunął mianowicie koncepcję, ażeby Pleczkajtis upoważnił pewną osobę, którejby dowody jego winy były przedstawione. P.Staszkiewiczius proponował nawet opublikowanie dowodów tych w "Pirmyn", gdyby tego Pleczkajtis zażądał. Tymczasem Pleczkajtis, zamiast śmiałej działalności i upoważnienia wszystkich, ktoby tego zażądał, do ujawnienia dowodów jego winy, - zadawalnia się lękliwemi wykrętami.

Na zakończenie p.Staszkiewiczius oświadczył, iż mimo wszystko, dowody winy Pleczkajtisa opublikuje.-

"E c h O" Nr.52 z dn.8.III.r.b.

"Emigranci" litewscy podlegają mustrze wojskowej. Jednocześnie uczęszczać muszą na kursy agitacyjne w lokalu byłego posła na sejm Kedysa. Na kursy uczęszczają grupy po 5 osób, przyczem każda grupa uczy się oddzielnie. Program kursów obejmuje: metodykę agitacji, roganizację roboty agitacyjnej, akty terrorystyczne, konspiracje i t.d. Lektorami są, oprócz Pleczkajtisa Paplauskas, Kedys, Butkiewiczius i inni.

Według miarodajnych informacyj, Pleczkajtis przygotowuje szereg terrorystycznych zamachów na wybitniejszych członków rządu i armji. Jednocześnie wybuchnąć ma na wiosnę zbrojne powstanie. Oręż dostarczony będzie z Polski.-

"L i e t u v o s Ż i n i o s" w s p r a w i e r o k o w a ń p o l s k o - l i t e w s k i c h.

"Lietuvos Żinios" Nr.59 z dn.12.III.r.b. Art.p.t."Im dalej w las, tem więcej drzew". Streszczenie:

P.Voldemaras w ostatniej swej nocie zaproponował Polsce podjęcie bezpośrednich rokowań w dniu 30-go marca w Królewcu. Sądzić należy, że rokowania istotnie się odbędą. W takim wypadku zaś odbywać się będą rokowania w nieprzychylnej dla Litwy atmosferze, wytworzonej przez nową rezolucję Rady Ligi Narodów. Każdy sprzeciw litewski względem zakus polskich interpretować będzie dyplomacja warszawska i paryska, jako niechęć rządu litewskiego do wprowadzenia w życie rezolucji Rady Ligi Narodów z dnia 10-go grudnia.

Obecna więc sytuacja Litwy da się porównać do sytuacji człowieka, któremu zarzucono stryczek na szyję, chcąc go zmusić do zmiany jego dotychczasowego stanowiska.-

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

Litewski przegląd gospodarczy w 1927 r.

"Lietuvos Ukis" Nr.2/65/ z lutego 1928 r.

Nazwa.	1927 r. Obszar zasiewów w tys. ha.	Urodzaj w centnarach z ha.	Ogólny urodzaj w ton.	1926 r. Obsz. zasiewów w tys. ha	Urodz. w cent. z ha.	Ogólny urodz. w ton.
Żyto ozime.	502,0	21,5	238165	448,0	15,7	350810
Pszenica ozima.	70,0	26,5	92795	60,0	20,4	61200
Pszenica jara.	50,0	20,0	50700	62,0	16,8	52565
Jęczmień.	197,0	19,1	187935	215,0	23,1	248860
Owies.	310,0	15,7	243010	381,0	16,7	319450
Mieszanka.	102,0	20,2	103145	120,0	19,7	118650
Groch.	69,0	16,3	56175	81,0	13,2	53605
Wyka.	66,0	18,4	60685	69,0	17,9	61440
siemię		8,5	33570		10,0	39980
Len	79,0				9,6	38380
przędza.		7,7	30500			
soemoę		8,5	2130			
Konopie	5,0			81,0		
przędza		8,0	3060		XXX	
Kartofle.	139,0	182,0	1264035	146,0	227	16648[illegible]
Buraki.	46,0	303,0	695975	62,0	290	7174[illegible]

Powyższa tabelka przedstawia urodzaje w 1927 i 1926 r. według ostatecznych obliczeń Centralnego Biura Statystycznego.

Przemysł.

Nazwa.	Produkcja akcyzowa: Listopad 1927r.	Grudzień 1927r.	Grudzień 1926r.	Styczeń - grudzień 1927r.	Styczeń - grudzień 1926r.	Styczeń - grudzień 1925r.
Piwo w tys. ltr.	563,2	559,4	450,7	9001,6	7774,6	7584,2
Wino " "	11,2	26,6	11,0	159,9	XXXXX87,6	42,5
Zapałki w milj. pudeł.	6,0	5,1	5,7	64,9	55,0	53,5
Tutki w sztukach	6,6	6,5	6,5	70,7	63,2	38,2
Tytoń w tys. kg.	79,6	75,4	68,0	915,6	874,8	773,1

Handel zagraniczny.

Eksport.

Nazwa.	Listopad 1927r. Ilość.	Listopad 1927r. Wartość w tys. lt.	Grudzień 1927r. Ilość.	Grudzień 1927r. Wartość w tys. lt.	Grudzień 1926r. Ilość.	Grudzień 1926r. Wartość w tys. lit.
Konie w sztuk.	1272	452,0	1266	473,3	1151	476,[illegible]
Bydło " "	106	21,1	80	18,9	1312	507,[illegible]
Trzoda chlewna w szt.	7153	1451,2	7548	1430,5	9601	2560,[illegible]
Gęsi " "	89069	881,8	35650	377,5	10266	131,[illegible]
Świeże mięso w ton.	217,5	564,7	192,9	518,0	740,6	2245,[illegible]
Xxx w ton.	211,7		38,0		63,6	
Jaja		951,4		171,3		336,[illegible]
w tys. szt.	714,9		706,6		1270,6	
Masło w ton.	112,2	848,4	87,3	632,0	58,0	411,[illegible]
Zboże " "	2012,6	873,2	1287,3	571,7	1725,3	707,1
Siemię lnu w ton.	6262,3	4829,6	4072,9	3164,7	6727,8	4721,[illegible]
Papierówka " "	4984,1	308,3	265,8	18,1	-	-
Deski " "	5604,8	1252,4	2129,4	570,2	1264,2	298,[illegible]
Fornir " "	535,3	796,4	389,6	618,2	392,0	541,[illegible]
Celuloza " "	4211,3	2103,7	2594,5	1317,5	2651,2	1665,[illegible]
Len " "	1443,2	4433,9	1941,8	6097,3	1449,2	3772,[illegible]

~~xxxxxxx~~. Eksport.

Nazwa.	1927 r. Ilość.	1927 r. Wartość w tys. lit.	1926 r. Ilość.	1926 r. Wartość w tys. lit.
Konie w sztuk.	27125	10888,8	10153	5297,6
Bydło " "	9515	4305,6	14194	6662,1
Trzoda chlewna w szt.	58844	12561,1	72016	20406,6
Gęsi " "	312000	3148,2	325285	3709,8
Swieże mięso w ton.	2306	6546,9	2738,9	8450,7
~~Xi~~ " ton.	3339,5		3472,2	
Jaja		10943,6		13575,1
w tys.szt.	64195,4		69442,4	
Masło w ton.	2051,5	13565,3	1746,8	12707,9
Zboże w "	11497,0	4859,0	16535,2	7544,4
Siemię lnu w ton.	25018,0	18496,5	25762,3	18037,7
Papierówka " "	46575,2	2868,5	159156,9	11419,5
Deski " "	48576,2	11482,0	26395,3	6306,5
Fornir " "	4502,1	6029,7	4747,7	5400,4
Celuloza " "	40480,0	23790,8	40083,8	26300,9
Len " "	18348,5	54948,7	16682,7	60871,5

Import.

Nazwa.	Listopad 1927r. Ilość w ton.	Listopad 1927r. Wartość w tys.lt.	Grudzień 1927r. Ilość w ton.	Grudzień 1927r. Wartość w tys.lkt.	Grudzień 1926 Ilość w ton.	Grudzień 1926 Wart. w t.
Sledzie solone.	2133,2	~~1841,7~~x/	1841,7	1158,2	1467,2	816
Cukier.	1933,4	1624,8	2744,1	2546,7	1900,4	1588,
Tytoń w liściach	158,9	435,2	52,9	100,9	67,8	1[illegible]7,
Żelazo w sztabach	1875,1	685,9	1645,9	557,7	1872,4	[illegible]72,
Nafta i smary min.	3025,9	950,4	984,4	319,1	2938,3	8[illegible]8,
Węgiel kamienny.	21962,9	1207,8	10611,3	503,7	29226,6	2065;
Cement.	1415,4	137,9	1871,2	174,3	695,1	77;
Przędza bawełniana.	62,8	404,1	51,4	308,6	44,2	346;
Tkaniny baw.barwne i białe.	193,0	2518,3	165,5	108,4	120,8	1609,
Koronki i wyroby koronk.	25,0	69115	19,0	615,9	12,2	3[illegible]3,
Papier i wyrobyz papieru.	472,6	615,5	404,4	552,6	425,2	575,
Maszyny rolnicze.	80,4	155,6	107,3	319,4	27,7	68;
Inne maszyny.	159,1	427,3	186,9	719,7	90,2	241,
Tkaniny wełniane.	46,6	1386,4	35,9	989,1	26,8	773,
Wyroby z blachy.	101,5	229,6	124,8	230,9	89,1	217;

Uwaga x/powinno być 1302,6

Import.

Nazwa.	Ilość w ton. 1927 r.	Wartość w tys. lt.	Ilość w ton. 1926 r.	Wartość w tys.
Sledzie solone.	15546,0	9117,1	14244,8	8506,3
Cukier.	23170,6	20554,3	21762,4	17774,6
Tytoń w liściach.	81314,3	12235,6	71492,4	10850,5
Żelazo w sztabach.	16958,3	5788,9	15458,1	~~4~~283,
Nafta i smary mineralne.	19181,2	6092,4	20523,3	558[illegible]
Węgiel kamienny.	198897,5	12208,4	165695,7	1089[illegible]
Cement.	44501,1	4366,2	30637,5	2959,9
Przędza bawełniana.	885,3	~~xxxxxx~~5326,8;	461,8	413[illegible]
Tkaniny bawełn.barwne i białe.	2205,5	~~xxxxxx~~29852,0;	1861,0;	2816[illegible],
Koronki i wyroby z koronek.	195,0	~~xxxxxx~~6455,4;	177,1	566[illegible]
Papier i wyroby z papieru.	4675,2	~~xxxxxx~~5970,2;	4141,6	570[illegible]
Maszyny rolnicze.	1478,8	~~xxxxxx~~3109,8;	1250,1	345[illegible]
Inne maszyny.	1447,6	~~xxxxxx~~5565,1;	1218,8	547[illegible]
Tkaniny wełniane.	447,5	~~xxxxxx~~14202,0;	395,9	1243[illegible]
Wyroby z blachy.	1185,7	2754,7;	961,4	2526,8

Finanse.

Realizacja budżetu na 1927 r.

W zasadniczym budżecie na 1927 r. udzielono kredytów:
na wydatki zwyczajne ....206.486.726 lt.
" " nadzwyczajne ....21.048.977 "

O g ó ł e m . . . . . 229.535.703 "

Na mocy pierwszej zmiany wydatków ~~zestawionych powięk~~ ~~kszone~~ na 1927 r., zostały one powiększone:
na wydatki zwyczajne .... 3.760.718 lt.
" " nadzwyczajne .... 3.990.424 "

O g ó ł e m . . . . . .7.751.142 "

Na mocy drugiej zmiany wydatków na 1927 rok, zostały one powiększone:
na wydatki zwyczajne .... 316,180 lit.
" " nadzwyczajne .... 360.892 "

O g ó ł e m .... 677.672 "

W ten sposób, ogółem na wydatki udzielono kredytów:
Na wydatki zwyczajne ....212.563.624 lit.
" " nadzwyczajne .... 25.400.293 "

O g ó ł e m ....237.963.917 "

2/W ten sposób udzielono urzędom państwowym formalnego prawa do wydatkowania w 1927 r. ....240.614.299 lit.

1/Pozatem prolongowane kredyty z 1926 r. wynosiły - ~~Kredyty te podzielone były pomiędzy~~ 2.650.382 lit.
Kredyty te podzielone były pomiędzy poszczególne ministerstwa w sposób następujący:

Wydatki zwyczajne.

~~Prezydent Rep~~

	W budżecie na 1927 r. zwycz.	nadzwyczajn.	Prolong. z 1926r. zwycz.	nadzwycz.	Ogółem,
1. Prezydent Republiki.	210392.	~~XXXXXXXXX~~	-	-	210392
2. Sejm.	700532.	-	-	1	700532
3. Gabinet Ministrów.	3120498.	-	-	-	3120498
4. M-stwo Spraw Wewnętrzn.	19955960.	2500000	126510	250000	22832470
5. M-stwo Finansów.	29701836.	1687000	235867	80699	31705402
6. M-stwo Rolnictwa.	19849795.	12528901	-	-	32378696
7. M-stwo Oświaty.	32554702.	424090	-	409496	33388288
8. M-stwo Sprawiedliwości.	8051764.	460000	-	-	8511764
9. M-stwo Komunikacji.	54080256.	4798608	-	633771	59512635
10. M-stwo Spraw Zagran.	3701807.	1201694	-	-	4903501
11. Obrona Krajowa.	39609449.	1700000	-	914039	42223488
12. Kontrola Państwowa.	1126635.	-	-	-	1126635
Ogółem	212.663.624;	25300293;	362577;	2288005;	24061429[illegible]

Faktyczne wydatki ministerstw wyniosły w 1927 r.:

	zwycz.	nadzwycz.	Ogółem	%
1. Prezydent Republiki.	209841	-	209841	0,09
2. Sejm.	676060	-	676060	0,29
3. Gabinet Ministrów.	3077686	-	3077686	1,33
4. M-stwo Spraw Wewnętrzn.	20444853	2777052	23221906	10,06
5. " Finansów.	27579866	1507522	29087388	12,60
6. " Rolnictwa.	18533007	12274205	30807212	13,34
7. " Oświaty.	29756969	697382	30454351	13,19
8. " Sprawiedliwości.	7978404	340610	8319014	3,60
9. " Komunikacji.	53347987	5166386	58514373	25,34

/c.d.n./

/c.d./	zwycz.	nadzwycz.	Ogółem.	%
10. M-stwo Spraw Zagranicznych.	3586748	1111612	4698360	2,04
11. Obrona Krajowa.	39580255	1147705	40727960	17,64
12. Kontrola Państwowa.	1109031	-	1109031	0,48
	205880927	25022474	230903401	100

W zestawieniu z budzetami 5-ciu lat ostatnich, wydatki wykazywały tendencje następujące:

	1923 r.	1924 r.	1925 r.	1926 r.	1927 r.
Prezydent Republiki	241263	309304	310972	x/ XXXXXX	209841
Sejm.	864750	1337196	1488625	XXXXXXX	676080
Gabinet Ministrów.	1871913	3875322	4224480	2116611	3077683
M-stwo Spraw Wewnęt.	8080134	16126813	23065218	22616949	23221903
" Finansów.	10432351	34510438	32963172	29645021	29087388
" Rolnictwa.	13236722	21889660	26275255	30468613	30807212
" Oświaty.	15092574	24537620	30829835	30893439	30454351
" Sprawiedliw.	3660497	5939503	8241161	7805093	8319014
" Komunikacji.	49196295	61702572	69865274	58155960	58514373
" Spraw Zagran.	6427365	5222377	6812220	6902761	4698360
Obrona Krajowa.	56230938	55942769	49699002	39355925	40727960
Kontrola Państwowa.	858855	924111	1061917	1060550	1199031
M-stwo Mniejsz. Narod.	130550	67290	-	-	-
Ogółem . .	166024205;	232324714;	254837131;	228760909;	230903401.

Dochodów przewidywano w budżecie zasadniczym na 1927 rok - 229.535.703 lt.; na mocy pierwszej zmiany budżetu zwiększono je o 9.999.312 lt., na mocy zaś drugiej zmiany - zmniejszono o 1.571.098 lt. W rezultacie przeto przewidywana w 1927 r. suma dochodów wynosi 237.963.917 lt.

Wszelako faktyczne dochody w 1927 r. w zestawieniu z dochodami w pierwszych 4-ch latach, przedstawiają się, jak następuje:

	1923 r.	1924 r.	1925 r.
1. Podatki bezpośrednie.	32575254	33928094	32695905
2. Podatki pośrednie.	63786024	98453202	108695703
Podatki uzupełniające.	7463738	14954517	16078062
4. Opłaty.	5374541	7901837	7450824
5. Dochody z przedsiębiorstw państ.	33788109	45902372	44814522
6. Dochody z mienia i kapitał. pańs.	14897932	24998735	20509774
7. Z urządzeń rolnych.	13272	14457	50155
8. Rachunki ze Skarbem Państwa.	3458283	3533791	4701238
9. Dochody różne.	4401382	6769778	4235590
10. Dochody nadzwyczajne.	502906	1338409	19193511
Ogółem	166261444;	235795192;	258625284;

/c.d./	1926r.	1927r.
1. Podatki bezpośrednie.	xx/ XXXXXX.	36486786
2. Podatki pośrednie.	XXXXXXXX	110927248
3. Podatki uzupełniające.	XXXXXXXX	10374421
4. Opłaty.	7785803	9161119
5. Dochody z przedsiębiorstw państw.	48268255	52863492
6. Dochody z mienia i kapitałów państ.	17991752	28371663
7. Z urządzeń rolnych.	14565	26530
8. Rachunki ze Skarbem Państwa.	7851674	8653722
9. Dochody różne.	2832474	3604345
10. Dochody nadzwyczajne.	5299297	8960833
O g ó ł e m	235161073	259360359

Uwaga xx/ powinno być : 32762905
101347101
11007321

Uwaga x/ powinno być: 244670
1385317

R e f o r m a r o l n a n a L i t w i e w 1926 r.-

"Lietuvos Ukis" Nr. 65/2/ z lutego r.b.

Reforma rolna realizowana była w 1926 r. według ustalonego z góry planu, który przewidywał parcelację 117.900 ha gruntów wioskowych; ogółem 206.900 ha.

Nadano gruntów na własność:

Powiaty.	Kościołom na cmentarze.	Miastom na rozrost.	Małorolnym Liczba.	Małorolnym Obszar.
Olicki.	2	19	111	342
Birżański.	3	-	182	821
Jezioroski.	-	-	19	63
Kowieński.	19	-	131	460
Kiejdański.	1	18	180	625
Kretyngowski.	4	206	167	583
Marjampolski.	18	155	33	96
Możejski.	-	20	65	278
Poniewieski.	2	19	260	928
Rosieński.	35	5	79	317
Rakiski.	10	15	110	318
Sejneński.	9	29	49	82
Szacki.	5	-	36	58
Szawelski.	9	-	197	917
Taurogski.	8	-	54	332
Telszewski.	-	91	120	557
Trocki.	-	-	243	469
Wiłkomirski.	9	16	866	2526
Uciański.	-	-	78	225
Wyłkowyski.	1	-	58	106
Razem	135	593	3058	10103

/c.d./

Nadano gruntów na własność:

Powiaty.	Osadnikom. Do 2 ha. Liczba.	Do 2 ha. Obszar.	Od 2 do 8 ha. Liczba.	Od 2 do 8 ha. Obszar.	Ponad 8 ha. Liczba.	Ponad 8 ha. Obszar.
Olicki.	8	16	42	266	49	489
Birżański.	13	27	28	142	164	1797
Jezioroski.	-	-	-	-	21	209
Kowieński.	18	25	123	540	81	912
Kiejdański.	29	58	7	32	218	2348
Kretyngoski.	3	6	21	107	124	1179
Marjampolski.	35	41	70	299	39	346
Możejski.	24	48	19	95	228	2473
Poniewieski.	71	131	108	527	233	2716
Rosieński.	26	48	44	227	94	1158
Rakiski.	49	90	40	211	85	982
Sejneński.	4	8	33	176	47	442
Szacki.	22	50	44	333	14	132
Szawelski.	22	45	17	114	457	6070
Taurogski.	9	13	44	193	161	2044
Telszewski.	7	14	16	81	50	685
Trocki.	-	-	26	120	84	1078
Wiłkomierski.	38	72	83	525	314	4020
Uciański.	7	6	4	13	56	574
Wyłkowyski.	11	23	161	1137	29	319
Ogółem	396	724	930	5138	2578	29951

/c.d./

Powiaty.	Wydzielono gruntów do użytkowania. Urzędom państw.	Urzędom samorz.	Organiz.pryw. i gosp.wzor.	Pozostawiono właścicielom majątków.	Wyznaczono na inne potrzeby.
Olicki.	238	4	-	1058	41
Birżański.	134	56	188	580	177
Jezioroski.	-	-	2	326	-
Kowieński.	157	5	226	459	236
Kiejdański.	66	8	245	977	421
Kretyngoski.	72	24	411	197	3
Marjampolski.	303	54	6	243	37
Możejski.	101	7	739	834	159
Poniewieski.	703	14	770	2880	522
Rosieński.	204	2	5	322	133
Rakiski.	24	12	174	979	118
Sejneński.	290	3	-	136	8
Szacki.	9	-	223	246	3
Szawelski.	410	23	-	1428	79
Taurogski.	239	3	170	816	61
Telszowski.	22	-	-	434	569
Trocki.	66	7	81	726	23
Wiłkomierski.	336	6	120	1726	746
Uciański.	137	1	-	650	68
Wyłkowyski.	998	4	-	814	164
Ogółem	4509	226	3363	15831	3568

Pożyczki w naturze dla osadników.

W 1926 r. udzielono osadnikom pożyczek na ogólną sumę 2.089.355lt., w tem mienie wywłaszczone w postaci budynków, budulca, drzew wywłaszczonych i t.d. Pozatem udziela się osadnikom pożyczek naturalnych w postaci zboża.

Akcja udzielania osadnikom pożyczek przedstawiała się w 1926 roku, jak następuje:

Powiaty.	Budynki: Zaopatrzono osadników	Zlikwidowano budynków	Suma w lt.	Zasiewy: Zaopatrz. osadn.	Zlikwid. w ha	Suma w lt.
Olicki.	38	58	18702	9	22,1	370
Birżański.	37	30	22589	32	43,9043	4116,66
Kowieński.	126	155	59985	34	57	3541
Kiejdański.	136	302	68750	145	121,50	12275,50
Kretyngoski.	102	101	73095	8	11,0500	1350
Marjamp.-Sejneński	158	80	65789	47	46,3	2717,95
Możejski.	113	272	110670	17	34,90	3424,50
Poniewieski.	220	275	70807	50	75,4836	4444,65
Rosieński.	270	253	101141	141	160	12161
Rakiski.	110	160	35381	58	95,8501	3781
Szawelski.	168	267	108356	172	234,5395	17308,05
Taurogski.	41	72	20798	17	43,3441	3385
Telszewski.	113	152	45809	39	40,3333	4069
Trocki.	130	200	82200	22	41,25	2819
Wiłkomierski.	423	543	174771	248	435,26	30086,50
Ucian.-Jezioroski	97	165	48875	36	62	3712
Wyłkow.-Szacki.	368	137	173861	23	33,1300	2575,50
Ogółem	2670	3222	1281579	1098	1559,9449	112657,3

/

/c.d./

Powiaty.	Materjał leśny w parcelach. Zaopatrz. osadników	Zlikwidow. festmetr.	Suma w lit.	Inne mienie. Zaopatrz. osadników	Suma w lit.
Olicki.	82	4881,70	211579,32	4	260
Birżański.	41	1771,06	5525,34	14	2720,5
Kowieński.	135	11552	112892	7	532
Kiejdański.	217	7568,58	26264,88	72	21162,50
Kretyngoski.	29	1655,68	6866,25	2	404
Marjampol-Sejneński	77	1213,12	5163,50	5	1276,50
Możejski.	15	593,80	4991,90	-	-
Poniewieski.	213	17592,54	77118,34	6	415,52
Rosieński.	45	2634	17015	14	2107
Rakiski.	68	1110,26	5647,51	19	7320,90
Szawelski.	225	6958,68	40854,52	51	7618,50
Taurogski.	148	8479,07	37091,36	-	-
Telszewski.	208	10769	17835,21	2	44,72
Trocki.	25	1193	6276	16	4944
Wiłkomierski.	304	13471,96	83176,35	37	14624,50
Ucian.-Jezioroski	171	16685,80	92896,15	13	1500
Wyłkow.-Szacki.	133	5343,43	49151,38	69	9925,25
Ogółem	2134	122603,48	620265,10	311	74875,69

Dane o udzielonych osadnikom w 1926 r. pożyczkach w materjale leśnym /sumy wypłacone przez Zarząd Reformy Rolnej Departamentowi Lasów z tytułu tych pożyczek/:

Powiaty.	Ilość pożyczek.	Suma.	Uwaga.
Olicki.	218	114.801,72	
Birżański.	128	121.717,02	
Jezioroski.	70	28.100,40	
Kowieński.	328	300.596,44	
Kiejdański.	328	205,143,89	
Kretyngoski.	163	172,016,66	
Marajmpolski.	430	200.042,37	
Możejski.	119	103.409,00	
Poniewieski.	241	261.264,20	
Rosieński.	429	336,884,16	
Rakiski.	69	44.680,30	
Sejneński.	160	47.364,15	
Szacki.	209	111.946,52	
Szawelski.	318	158.294,65	
Taurogski.	214	182.060,70	
Telszewski.	135	107.500,02	
Trocki.	214	89.168,45	
Wiłkomierski.	408	118.939,40	
Uciański.	107	38.346,37	
Wyłkowyski.	105	63.075,79	
Ogółem	4513	2.865.574,16	

Dane o udzielonych osadnikom w 1926 r. pożyczkach pieniężnych :

Powiaty.	Na zasiewy. Liczba.	Suma.	Na inwentarz. Liczba.	Suma.
Olicki.	152.	44.070	139	41.070
Birżański.	159	28.291	214	53.059
Kowieński.	162	30.670	165	57.590
Kiejdański.	201	39.790	131	39.990
Kretyngoski.	209	25.160	169	22.780

/c.d.n./

/c.d./

Powiaty.	Na zasiewy. Liczba.	Na zasiewy. Suma.	Na inwentarz. Liczba.	Na inwentarz. Suma.
Marjamp.-Sejneńskk.	123	30[illegible].570	129	35.040
Możejski.	145	52.740	191	52.440
Poniewieski.	228	62.930	224	63.150
Rosieński.	220	57.320	195	57.320
Rakiski.	85	18.060	83	18.280
Szawelski.	257	69.480	151	68.980
Taurogkki.	174	39.550	100	39.990
Telszewski.	166	39.040	192	39.120
Trocki.	103	30.960	127	31.280
Wiłkomierski.	231	53.176	200	50.500
Uciańs.-Jezioroski.	104	23.530	134	39.820
Wyłkow.-Szacki.	373	64.290	363	64.720
Ogółem ...	2112	712.629	2945	778.089

/c.d./

Powiaty.	Na rozbudowę. Liczba.	Na rozbudowę. Suma.	Ogółem. Liczba.	Ogółem. Suma.
Olicki.	85.	35.260	376	125.400
Birżański.	155	31.910	526	115.250
Kowieński.	112	38.120	437	126.560
Kiejdański.	160	28.800	492	108.580
Kretyngoski.	49	18.080	447	64.520
Marjamp.-Sejneński.	155	26.970	405	97.580
Możejski.	155	41.641	489	146.821
Poniewieski.	170	52.600	622	178.660
Rosieński.	288	45.850	701	160.470
Rakiski.	44	14.510	212	50.830
Szawelski.	138	55.600	546	194.060
Taurogski.	60	32.000	339	111.520
Telszewski.	107	31.260	465	109.420
Trocki.	111	24.810	341	87.070
Wiłkomiłski.	152	39.820	583	143.498
Uciańs.-Jezioroski.	105	24.780	363	88.130
Wyłkow.-Szacki.	261	51.990	997	181.000
Ogółem	2506	594.461	8361	2.085.199

Dane o udzielonych osadnikom w 1926 r. pożyczkach pieniężnych :

Powiaty.	Do 20 ha. Liczba kontraktów.	Do 20 ha. Liczba w ha	Do 20 ha. Umówiona dzierżawa w lt.	20 do 100 ha. Liczba kontr.	20 do 100 ha. Liczba w ha	20 do 100 ha. Umów. dzierż. w lt.
Olicki.	320.	922,4610	20792,64	24	1225,4365	2489[illegible]
Birżański.	174	1161,5597	20512,51	46	1854,1154	16671,3
Kowińński.	1283	1972,1878	114724,21	55	1472,4515	2419[illegible]
Kiejdański.	264	2017,8876	46955,18	67	2760,3486	35114,1
Kretyngoski.	342	1606,7552	15948,79	29	1177,1524	7[illegible]
Marjamp.-Sejnoński.	230	1129,8075	10845,[illegible]	25	1152,5733	9079,[illegible]
Możejski.	445	834,8789	28278,14	18	649,8018	49[illegible]
Poniewiekki.	396	1018,2569	20206,15	45	1965,4025	3830[illegible]
Rosieński.	551	4249,58	41079,07	115	4114,9200	3055[illegible]
Rakiski.	385	2505,3956	24597,46	100	3354,6996	24177
Szawelski.	989	6218,6457	109190,75	249	8213,8959	66630,70
Taurogski.	140	967,9755	6675,32	23	787,5071	445[illegible]
Telszowski.	312	1591,8627	12288,25	57	1972,6375	1008[illegible]
Trocki.	205	1411,3141	20810,09	12	1622,7259	15372,5
Wiłkomierski.	197	2461,9153	24150,67	87	3850,6867	32095,2
Ucieńs-Jezioroski.	370	1584,7755	30655,57	47	2012,7557	17859
Wyłkow.-Szacki.	364	2411,725	72015,50	44	1615,7750	14428,[illegible]
Ogółem...	6947;	35866,7574;	621.764,52;	1020;	39804,2152;	6777[illegible]

/c.d./

Powiaty.	Od 100 ha i więcej. Liczba kontr.	Liczba w ha.	Umówiona dzierż. w lit.	Wpływów Liczba kontr	Um.dz. w lit.
Olicki.	-	-	-	4	1207,50
Birżański.	4	655,5	2901	5	1987,50
Kowieński.	3	511,69	7975,30	-	-
Kiejdański.	2	506	4942	1	1146,10
Kretyngoski.	3	912,4510	4382,25	3	14525
Marj.-Sejneński.	2	333	3460	4	2590
Możejski.	1	113,9193	559,65	2	4132
Poniewieski.	2	271,3408	5294	1	600
Rosieński.	3	x/ ~~1114,4604~~	2505,50	1	490,35
Rakiski.	5	~~174,5176~~	8385,50	-	-
Szawelski.	8	~~144,5~~	12238	-	-
Taurogski.	2	~~224,06~~	1018	-	-
Telszewski.	1	~~452~~	799,50	-	-
Trocki.	2	~~251,4930~~	1125	4	2504,76
Wiłkomierski.	3	452	4550	2	1745,70
Uc.-Jezioroski.	2	251,4930	2105	1	1050
Wyłk.-Sejneński.	3	562,5	6035	-	-
Ogółem...	45	7471,7366	67969,75	28;	32579,51

/c.d./

Powiaty.	Innych zakład. przemysł. Liczba kontr.	Umówiona dz. w lit.	Sadów. Liczba kontr.	Umów. dz. lt.	Domów-lokalów. Liczba kontr.	Umów. dzierż.
Olicki.	-	-	-	-	6	2050
Birżański.	1	60	4	377	-	-
Kowieński.	-	-	2	421	5	804
Kiejdański.	-	-	-	-	-	3532,45
Kretyngoski.	-	-	-	-	15	-
Marjamp. Sejneński.	2	1038	4	1217	-	-
Możejski.	-	-	-	-	-	195
Poniewieski.	-	-	-	-	2	600
Rosieński.	-	-	1	55	1	420
Rakiski.	1	-	-	-	1	276
Szawelski.	-	-	-	-	3	1221
Taurogski.	5	2045,68	-	661	29	1850
Telszewski.	-	-	-	-	7	30
Trocki.	-	-	-	-	1	285
Wiłkomierski.	-	-	-	-	1	250
Uc.-Jezioroski.	-	-	5	1550	3	265
Wyłk.-Szacki.	-	-	2	110	2	
Ogółem ...	8	3143,68	19	4071	76;	11758,45

/c.d./

Powiaty.	Ogółem, Liczba kontraktów.	Liczba w ha.	Umówiona dzierżawa w lit.
Olicki.	354	2147,0974	46.941,64
Kowieński.	1326	5956,3093	147.825,79
Kiejdański.	334	5284,2364	86.137,69
Kretyngoski.	392	3696,3586	46.257,49
Marjamp.-Sejneński.	267	2615,5806	28.027,96
Możejski.	466	1616,60	57.905,44
Poniewieski.	447	3250	64.680,55
Rosieński.	650	6710	75.059,75

/c.d.n./

Uwaga x/ powinno być: 345,5
647,6045
1148,4604
174,5176
144,5
224,06

/c.d./

Powiaty.	O g ó ł e m. Liczba kontraktów.	Liczba w ha.	Umówiona dzierżawa w lit.
Birżański.	234	3688,9531	42.510,34
Rakiski.	491	6707,8937	37.577,98
Szawelski.	1249	15581	191.355,45
Taurogski.	199	1930	17966,60
Telszewski.	377	3509	25.011,05
Trocki.	224	3256,1	37.841,90
Wiłkomierski.	290	6764	62.824,99
Ucian.-Jezioroski.	428	3649	53.228,57
Wyłkow.-Szacki.	415	4590	92.851,80
Ogółem	8143	80960,	1.118.021,07

Powiaty.	Dzierżawa do uzyskania w 1926 r. Niewpłac. 1919 -1925r. Liczba kontr.	Suma.	1 9 2 6 r. Liczba kontr.	Suma.
Olicki.	51	x/ [illegible]	354	48[illegible]1,64
Birżański.	506	53758,43	231	41389,34
Kowieński.	741	113419,89	1326	147823,79
Kiejdański.	406	84693,20	334	88137,89
Kretyngoski.	101	28675,47	392	46257,49
Marjamp.-Sejnoński.	271	82115,26	367	28027,96
Możejski.	139	16846,63	466	37903,44
Poniewieski.	136	48630,51	450	65801,43
Rosieński.	168	31775,65	650	75059,75
Rakiski.	261	25507,95	491	57577,98
Szawelski.	968	214782,42	1249	191355,45
Taurogski.	145	23136,38	199	17966,60
Telszewski.	206	19234,40	377	25011,05
Trocki.	145	30688,66	224	37841,90
Wiłkomierski.	160	53351,25	290	62824,99
Uciańsk.-Jezioroski.	172	33798,05	428	53228,57
Wyłkow.-Szacki.	1964	214030,69	415	92851,80
Ogółem ...	6542	1088437,19	8143;	1118021,07

/c.d.

Powiaty.	Dzierżawa do uzyskania w 1926 r. Nałożono czynszu przy zmianie warunk.dzierż.	O g ó ł e m. Liczba kontr.	Suma.
Olicki.	-	405	62981,99
Birżański.	260,55	737	85354,32
Kowieński.	-	2067	261243,68
Kiejdański.	-	742	172831,09
Kretyngoski.	-	493	74932,96
Marjamp.-Sejnoński	-	538	110143,22
Możejski.	-	605	54750,07
Poniewieski.	371,15	586	118143,09
Rosieński.	-	818	106835,40
Rakiski.	-	752	83085,93
Szawelski.	2897,88	2217	409035,75
Taurogski.	-	344	41124,98
Telszewski.	-	583	44245,45
Trocki.	-	369	68530,56
Wiłkomirski.	-	450	116176,24
Uciańs.-Jezioroski.	-	600	87026,52
Wyłkow.-Szacki.	-	2579	306882,49
Ogółem	6815,58	14685;	2213273,84

Uwaga x/ powinno być: 15990,35

/c.d.n./

/c.d./

Powiaty.	Rachunki w 1926 roku. Wpłacono.	Spisano przy zmianie warunk. dzierż.	Ogółem. Liczba kontr.	Ogółem. Suma.
Olicki.	26773,45	10056,05	226	36829,50
Birżański.	45116,08	1164,34	367	46280,42
Kowieński.	124392,33	3708,60	1163	128100,93
Kiejdański.	67780,91	18548,70	429	86329,61
Kretyngoski.	37528,10	7927,36	369	45455,46
Marj.-Sejneński.	27644,52	3108,73	288	30753,25
Możejski.	26407,89	5227,94	324	31635,83
Poniewieski.	59285,82	3321,14	249	62606,96
Rosieński.	79344,28	2278,01	605	81622,29
Rakiski.	44655,74	4560	454	49215,74
Szawelski.	165725,94	78667,95	1318	244393,89
Taurogski.	22399,77	1122,45	228	23522,22
Telszewski.	33346,10	3394,70	500	36740,80
Trocki.	27389,21	160,75	136	27549,96
Wiłkomierski.	64862,72	11113,33	315	75976,05
Uc.-Jezioroski.	50054,15	3090,35	413	53144,50
Wyłkow.-Szacki.	66865	12899,60	382	79764,60
Ogółem	969772,01	170152,00	7806	1139924,01

/c.d./

Pozostaje w dn. 1-go stycznia 1927 r.

Powiaty.	1919 - 1925 r. Liczba kontr.	1919 - 1925 r. Suma.	1926 r. Liczba kontr.	1926 r. Suma.
Olicki.	15	5518,80	124	20783,69
Birżański.	226	22817,78	144	26256,12
Kowieński.	508	79840,81	396	53301,94
Kiejdański.	159	41102,23	154	45399,25
Kretyngoski.	12	9191	112	20286,50
Marjamp.-Sejneński.	164	67846,62	86	11543,35
Możejski.	91	6045,26	180	17068,98
Poniewieski.	123	20554,74	214	34981,36
Rosieński.	9	2643,86	204	22569,25
Rakiski.	15	1946,85	283	31923,34
Szawelski.	425	70247,62	474	94394,24
Taurogski.	31	9266,71	85	8336,05
Telszewski.	8	590,05	75	6914,60
Trocki.	80	20790,21	153	20190,39
Wiłkomierski.	44	21734,70	91	18463,49
Ucianś-Jezioroski.	63	8681,15	124	25200,97
Wyłkowys.-Szacki.	1812	194894,40	185	32223,49
Ogółem	3785	585512,79	3094	489837,04

/c.d./

Pozostaje w dn. 1-go stycznia 1927 r.

Powiaty.	Ogółem. Liczba kontraktów.	Suma w lt.	Suma %
Olicki.	139	26302,49	41,48
Birżański.	370	49073,90	51,46
Kowieński.	904	133142,75	50,93
Kiejdański.	313	86501,48	50,05
Kretyngoski.	124	29477,50	39,34
Marjamp.-Sejneński.	250	79389,97	72,07
Możejski.	281	23114,24	42,22
Poniewieski.	337	55536,15	47,00
Rosieński.	213	25213,11	22,60
Rakiski.	298	33870,19	40,76
Szawelski.	899	164641,86	40,25
Taurogski.	116	17602,76	42,60
Telszewski.	83	7504,65	16,96
Trocki.	233	40980,60	59,80
Wiłkomierski.	135	40198,19	34,60
Ucianśk.-Jezioroski.	187	33882,12	38,93
Wyłkow.-Szacki.	1997	227117,89	74,01
Ogółem......	6879	1075349,83	48,50

X. KRONIKA.

a/Zagraniczna.

Odroczenie sprawy konfliktu polsko-litewskiego do sesji czerwcowej Rady L.N. Po sprawozdaniu Beelaerts van Blocklanda Rada Ligi Narodów uchwaliła odroczyć rozważenie zatargu polsko-litewskiego do sesji czerwcowej, wyrażając nadzieję, że oba państwa w najbliższym czasie przystąpią do przewidywanych w grudniu rokowań o nawiązanie normalnych stosunków polsko-litewskich i że rokowania te będą całkiem pomyślne. Sprawozdawca zaznaczył, że w każdej chwili jest gotów dopomóc obu stronom, byle tylko było osiągnięte porozumienie.-

Trzecia nota polska do rządu litewskiego. Ministerstwo Spraw Zagranicznych przygotowuje notę rządu polskiego do Litwy, będącą wyrażeniem zgody na Królewiec, jako miejsce rokowań. Nota będzie wręczona w przyszłym tygodniu posłowi litewskiemu w Rydze.-

Echa konfliktu polsko-litewskiego w Paryżu. Wiadomości nadchodzące z Genewy o podjętych przez Radę Ligi Narodów krokach w sprawie litewskiej dają prasie sposobność ponownego omawiania dziwnego stanowiska premjera litewskiego Voldemarasa. "L'Homme Libre" zaznacza, że Rada Ligi Narodów nie mogła dopuścić, aby podobny stan rzeczy trwał nadal i uważała za właściwe znowu interwenjować.

"La Volonté" zaznacza, iż pożałowania godne zachowanie się Voldemarasa wywołało w kołach dyplomatycznych europejskich zbyt wielkie niezadowolenie, aby była konieczną nowa interwencja w tej kwestji Rady Ligi Narodów. Dowiedzionem jest, że dyktator kowieński nie pragnie wcale porozumienia z Polską, uważając nawet dalsze trwanie konfliktu za pewny rodzaj konieczności narodowej dla Litwy, która inaczej zbyt łatwo uległaby wpływom polskim. Nie należy obecnie przyjmować do wiadomości nowych obietnic, lecz ustalić podstawy rokowania, na które Voldemaras z trudnością się zgodził, obiecując sobie prawdopodobnie rozjątrzyć dyskusję już na samym początku.-

b/Kronika wewnętrzna.

Sprawa pożyczki dla Kowna. Według doniesień dzienników, rząd litewski otrzymał od kilku banków zagranicznych propozycje w sprawie udzielenia pożyczki zagranicznej. Propozycje te są w chwili obecnej rozpatrywane przez litewskie ministerstwo finansów. Niektóre z nich mają już grunt zupełnie realny. Rząd litewski otrzymał również propozycję od jednej wielkiej firmy duńskiej w sprawie budowy kolei żelaznej Telsze - Kretynga. W kołach rządowych odnoszą się do tej propozycji bardzo przychylnie. Jak słychać, część potrzebnego materjału będzie w takim wypadku zakupiona w Danji.-

Wykrycie spisku komunistycznego na Litwie. Z Kowna donoszą: Na skutek posiadanych przez władze bezpieczeństwa informacyj o nowym spisku komunistycznym na Litwie, - w dniu 2-go marca przystąpiono do likwidacji całej afery. Akcja likwidacyjna trwała do dn.5-go marca. W Poniewieżu wykryto filję organizacji, na czele której stał Sztabowicz, znany komunista. W wyniku rewizji i dokonanych aresztowań znaleziono wielki zapas bibuły komunistycznej i inne kompromitujące dokumenty. 4-go marca aresztowano brata Sztabowicza i niej.Kalmana, który kierował kolportażem bibuły komunistycznej. Bibuła ta przychodziła z Królewca, gdzie mieści się centrum antylitewskiej akcji komunistycznej i wychodzi organ komunistyczny w języku litewskim "Bałsas". W szeregu miejscowościach na prowincji zlikwidowano pomniejsze jaczejki komunistyczne i organizacje szpiegowskie.-